

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 533 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-mayda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukxonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

“Zavur kollektor suvlarining kimyoviy tarkibi tahlili va ularni tozalash zarurati (Qoraqalpog‘iston Respublikasi misolida)”.....	20
Kungiratbay Sharipov, Ma‘ruf Nurmanov	
Forming demand and stimulating sales in Uzbekistan.....	26
Musayeva Shoirazimovna	
Членство в ВТО как драйвер развития: взгляд Узбекистана через призму опыта Вьетнама и Казахстана.....	30
Ж.Я.Нуриллаев	
Mamlakatimizda tizimli ahamiyatga molik banklarni aniqlash tartibi va ularning bank tizimi moliyaviy barqarorligiga ta‘sirini tahlili.....	37
Xolmamatov Farhodjon Kubaevich	
O‘zbekiston respublikasida aholi bandligini ta‘minlashdagi dolzarb masalalar	44
Ibragimov Elmurod Gulboynor o‘g‘li	
O‘zbekiston respublikasida elektr energiyasi ta‘minoti hajmini yalpi ichki mahsulot hajmiga ta‘sirini ekonometrik tahlil qilish.....	48
Fayziyev Rabim Alikulovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarini takomillashtirish amaliyoti	60
Umurzoqova Adiba Ochilovna	
Qishloq xo‘jaligi kooperativi boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o‘ziga xos xususiyatlari	67
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligi mahsulotlari umumiy hajmini prognozlashda ekonometrik modellar (yillik)	72
Qodirov Farxod Amirovich, Bo‘ribaeva Qundiz Muratbaevna	
Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi tizimini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari.....	77
Mahamatova Maftuna	
Xufiyona va yashirin iqtisodiyotning amaliy tahlili o‘zbekiston miqyosida.....	83
Koshanov Abdimurat Azat uli	
Soliq tizimini barqarorligini belgilovchi omillar tahlili.....	87
Nurillayev Jasurbek Davronbekovich	
Mahalliy budjetlar daromad manbalarini mustahkamlash omillari.....	92
Soatova Nodira Boboxanovna	
Bank infratuzilmasining raqamli transformatsiyasi va resurslar bazasi shakllanishi: nazariy asoslar va texnologik yondashuvlar.....	97
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich, Jumayev Muzaffar Mahmud o‘g‘li	
Ichki auditning transformatsion potentsiali: tahliliy amallarni takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish.....	102
Misirov Akbarali Pardaboyevich, Ismoilov Asadbek Abdusamat o‘g‘li	
Xorijiy mamlakatlarda yashil moliyalashtirishni rivojlantirish yo‘llari.....	110
Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna	
Yashil moliya – iqtisodiy rivojlanish mexanizmi sifatida	117
Nodir Xidirov G‘iyosaliyevich	
Xo‘jalik yurituvchi subyektlarning likvidiligi va moliyaviy barqarorligini ta‘minlashning xorij tajribasi va uning amaliy ahamiyati	122
Bauyetdinov M.J.	
Теоретические подходы к определениям агрессий социально - экономической и политической стабильности государства как фактор повышения рекреационных потребностей	128
Алимова Райхона Баходировна	
Innovatsion ta‘lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish.....	139
Komilov Umidjon Normurod o‘g‘li, Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi	

Kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish manbalari	143
Nematulloev Suxrob Sobirovich	
Bir qatlamli elastik asosda joylashgan to'sinning seysmik kuchlar ta'siridagi tebranishining V.Z. Vlasov usuli asosida analitik tadqiqi	148
Kamola Xaydarova	
"Sibir daryolarining burilishi" loyihasining tarixiy va retrospektiv tahlili	153
Mahmudov Nosir Mahmudovich	
Sarguzasht turizmini rivojlanishi va sarguzasht turlarda turistlarning xavfsizligini ta'minlashda instruktor-gidlarning roli	159
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
Scientific-theoretical foundations of the use of ict in ensuring management efficiency and security in enterprises	165
Khalilov Bekzod Akhmatovich	
Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari.....	171
Mirtursunova Dinara Anvarovna	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini joriy etishni takomillashtirish yo'llari.....	175
Tangriyev Izzat Raxmatullayevich	
Qashqadaryo viloyatida eko va etno turizmni rivojlantirishning istiqbollari va iqtisodiy samaradorligi.....	181
Erkayeva Barno, Xushvaqtoev Ramziddin	
O'zbekiston bank tizimida raqamli valyutalar va yashil investitsiyalar integratsiyasini takomillashtirish	186
Nodirov Azizxon Asrorovich	
Global energiya noaniqligining o'zgaruvchanligi ekonomertik modellari	192
Bexzod Qo'ziboev	
Экоцифра: цифровизация МСП для зеленого устойчивого роста	197
С.С. Убаева	
Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish va ekologik toza hududni yo'lga qo'yishning ahamiyati	201
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
Statistika fanining shakllanish bosqichlari va rivojlanish tendensiyalari.....	206
Nabixodjaev Abbas Abdupattahovich, Umarova Mukaddas Abbasovna	
Hududlarning atmosferaga chiqaradigan zararli chiqindilar miqdorini sanoat mahsulotiga nisbati bo'yicha tahlili	210
Baqoyev Husan Nuriddinovich	
Qayta tiklanadigan vodorod narxlari strategiyasini o'rganish: xarajat noaniqliklarini bartaraf etish	216
Nuraliyeva Komila Sanakulovna	
Qishloq xo'jaligini "yashil" iqtisodiyot asosida rivojlantirishga o'tishning zarurligi va mohiyati	221
Yoldoshev Mutalib Ibrohimovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "yashil investitsiyalar" dan foydalanishning xorij tajribalari	225
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna, Rustamova Nasiba Arslanovna	
Ijtimoiy iqtisodiy ehtiyojlar va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni.....	230
Raxmonova Feruza Musaqulovna	
Oliy ta'lim xizmatlarini ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni.....	234
Mirzaxajeva Shaxzoda Shuxratovna	
Tijorat banklari muammoli kreditlarining likvidlilikka ta'siri.....	240
Karshiyev Adham Anvarovich	
Kichik firmalarning raqobatbardoshligini oshirishning nazariy metodologik jihatlari.....	245
Ruzmetov Davron Ibrogimovich, Aliyev Maqsudbek Erkinovich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlari.....	251
Talapova Nargiza Baxriddinovna	

“Deviant xulq-atvorli o‘smirlarning ijtimoiy moslashuvining psixologik xususiyatlari”	255
Saidbekova Feruza Anvarbek qizi	
Aholi daromadlarini diversifikatsiya qilishda davlat siyosatining roli va imkoniyatlari	258
Nutfullayev Shohrux Mexli o‘g‘li, Qurbanov Ulug‘bek Erkinovich	
Анализ показателей развития зелёной химии по всему миру и в узбекистане за последние десять лет	262
Фозилова Фирангиза Комиловна	
Tijorat banklarining o‘zbekiston respublikasi iqtisodiyotiga ta’siri	270
Masharipov Rasulbek Jo‘rabekovich	
Biznes birlashuvda buxgalteriya hisobi va auditni takomillashtirish yo‘nalishlari	273
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi, Xayitboyeva Laylo Oybekovna, Mirzarayimov Sardorbek Ravshanovich	
O‘zbekiston respublikasida pul-kredit siyosatining maqsadi	277
Adilov Zuxriddin Marip o‘g‘li	
Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarining ishlab chiqarish va bozorlararo aloqalarining statistik o‘zgarish tendensiyalari	281
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Iqtisodiy bilimlarni shakllanishi va rivojlanishi	286
Po‘latov Abdulloh Xolxo‘jayevich	
Теоретические основы эффективного управления финансовыми ресурсами предприятий с государственной долей (на примере узбекистана)	291
Ахмедов Дилшод Турсункулович	
Robototexnika asoslari va maktab ta‘limida qo‘llanilishi	298
Tuxliyev Muslimbek Sherzod o‘g‘li	
Sun‘iy intellektlar yordamida o‘quvchilarni hayotiy faoliyat ko‘nikmasini shakllantirishi	303
Mirxasilova Zulfiya Kochkarovna, Abdurahmanova Ozoda Djo‘rayevna, Kurbanov Azimjon Jo‘raboy o‘g‘li	
Levi tengsizligi uchun A.N. Kolmogorov teoremlari	316
Saypiddinov Shukurullo Sadrdinovich, Baxramov Rustamjon Qambarali o‘g‘li	
Rivojlanayotgan mamlakatlar bank tizimida raqamli moliyaviy texnologiyalarni joriy etish afzalliklari	320
Xodjimamedov Akmal Ashurovich, Umedov Abdullo Umedovich	
O‘zbekiston respublikasining mdh mamlakatlari bilan tashqi savdo faoliyati tahlili: o‘zgarish tendensiyalari va istiqbollari	326
Ilyosov Asrorjon Axrorjon o‘g‘li, Abdullaev Alisher Maxmudovich, Tuxtasinova Muxayyo Mirzasultonovna	
Elektron tijoratni rivojlantirishning xorij tajribasi	330
Madieva Zuxra Iskandarbekovna	
Inson resurslarini o‘rganishning asosiy yondashuvlari: mohiyat-ta’rifiy tahlil	336
Bakirov Qobiljon Mamatyusupovich	
Bandlikni ta’minlashda davlat tomonidan institutsional muhit yaratishning roli	340
Dilorom Tojiboyeva, Umida Ravshanovna Anvarova	
Mamlakatimizda islom moliyasini rivojlantirish maqsad va choralari	346
Xoliyorov Xomid Boynazarovich	
Разработка экспертной системы для оценки финансового состояния предприятия	352
Tajibayeva Kizlargul Ajiniyazovna	
Farg‘ona vodiysi viloyatlarida kichik biznes ko‘rsatkichlarining o‘zgarishi: panel regressiya tahlili	362
Tojiyeva Muhabbatxon Mansurjon qizi	
O‘zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy ko‘rsatkichlarni hisoblashdagi asosiy muammolar va ularning yechimlari	368
Farmonov Ilhomjon Iqboljon o‘g‘li	
Xorijiy tajriba asosida korxonalar innovatsion faolligini boshqarishni takomillashtirish	374
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
Mahalliy davlat hokimiyati organlarida milliy kadrlar zaxirasini shakllantirish	380
G‘aniev Elyor Sobirjonovich	
O‘zbekistonda sirkulyar iqtisodiyotga o‘tishning ahamiyati	386
Mirzayev Muzaffar Maxmudovich	

The role of international investments in greening and ecological rehabilitation of the aral sea region	392
Ospanova Feruza Bazarbaevna	
“Зеленое направление” совершенствования бухгалтерского учета	397
Ибрагимов Гайратжон Артикович	
Xarajatlarni kelib chiqish joylari va javobgarlik markazlari bo'yicha hisobga olishni takomillashtirish	403
Xamidova S.Ya.	
Mintaqalarni iqtisodiy rivojlantirishning metodologik asoslari va ularni takomillashtirish.....	409
Toshaliyeva Saodat Toxirovna	
O'zbekistonda kichik turar joy biznesini rivojlantirishda xorijiy tajribalar	414
Yo'ldashev Bekzodjon Sherzodjon o'g'li	
Tijorat banklarida davlat maqsadli dasturlarini moliyalashtirish yuzasidan ilmiy-nazariy qarashlar.....	419
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing strategiyalaridan foydalanishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	426
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Risk management in commercial banks, methodological approaches and practical implementation	433
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Jarilkapova Naubaxar Paraxat qizi	
The impact of competition on economic growth: evidence from uzbekistan's automotive industry.....	439
Saydaliyeva Dilrabo Baxriddin qizi	
Raqamli texnologiyalarning oliy talim xizmatlarini rivojlantirishdagi o'rni.....	444
Mirzaxadjayeva Shahzoda Shuxratovna	
Развитие производства сельскохозяйственной продукции путем развития цифровых технологий.....	450
Юсупов Мухиддин Соатович	
Tijorat banklarida loyihaviy moliyalashtirish risklarini boshqarish amaliyotini takomillashtirish	457
Berdiyev Akram O'ktamovich	
Iqtisodiy tarmoqlarni soliqqa tortish orqali investitsiya loyihalarini rivojlantirish.....	463
Sharipov Eldor Salohiddin o'g'li	
Iqtisodiyotda investitsiya va kredit salohiyatini bank faoliyatiga ta'siri.....	468
Ergashova Nilufar Sobirovna	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarining raqobatbardoshlik salohiyatini boshqarishni takomillashtirish	473
Tashmukhamedova Karima Samatovna	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari.....	479
Kurbanova Mohinur Xabib qizi	
Xalqaro sayohat lug'ati va uning shakllanishi.....	487
Abduaxadova Zilola Djamoliddinovna	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari va uni o'zbekiston respublikasi hisob tizimini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati.....	492
Quvvatov G'olibjon Baxtiyor o'g'li	
Kooperatsiyalarning tutgan o'rni va ahamiyati.....	501
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	
Использование методов математического моделирования при внедрении коммерческих автоматических систем	505
Курбанова Рахима, Ахмедов Мехрожон	
Tijorat banklari kapitalidagi davlat ulushini kamaytirish yo'llari.....	511
Vasiyev Alisher Samiyevich	
Механизмы трансформации неформального сектора в официальную экономику на основе финансовых инструментов.....	515
Кошанов Абдимурат Азат ули, Муртазаев Шахрух Коньскайлиевич	

The impact of tourism on the economy of Uzbekistan	519
Xaydarova Marjona, Muxamedboyeva Muxlisa, Umarov Kamron, Usmanova Aziza	
Mintaqada gastroturizm rivojlanishining iqtisodiy asoslari va zamonaviy tendensiyalari.....	525
Masharipova Manzura Alimbayevna	

MINTAQADA GASTROTURIZM RIVOJLANISHINING IQTISODIY ASOSLARI VA ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

Masharipova Manzura Alimbayevna

“Ma'mun universiteti” NTM, Iqtisodiyot kafedrası dotsenti

E-mail: manzuraalimbaevna@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-2108-5237>

Annotatsiya: Ushbu maqolada mintaqalarda ovqatlanish uslublarning o'zgarishi, ijtimoiy ovqatlanish xizmatlari narxlarining oshishi va gastronomik turizmning sayyohlik yo'nalishlari jozibadorligining tez sur'atlarda ortib borayotgan muhim tarkibiy qismiga aylanishi yoritib berilgan. Shu bilan birga, mahalliy va xorijiy sayyohlar tomonidan gastronomik turizmning ahamiyati e'tirof etilayotgani sababli, turizm korxonalarini o'z faoliyatlarida ushbu omillarni chuqur tahlil qilmoqda.

Kalit so'zlar: mintaqa, oziqlanish, gastronomiya, gastronomik turizm, oziq-ovqat va ichimlik sanoati.

Abstract: This article examines the changing patterns of food consumption in different regions, the rising cost of public catering services, and the increasing role of gastronomic tourism as a key and rapidly expanding component of destination attractiveness. Furthermore, it analyzes how tourism enterprises that recognize the importance of gastronomy—both for local and foreign tourists incorporate gastronomic elements into their services and experiences.

Key words: region, food, gastronomy, gastronomic tourism, food and beverage industry.

Аннотация: В статье рассматриваются изменения в стилях питания в различных регионах, рост стоимости общественного питания, а также стремительное развитие гастрономического туризма как важной составляющей привлекательности туристических направлений. Кроме того, анализируются гастрономические факторы в деятельности туристических предприятий, осознавших значимость гастрономии для местных и иностранных туристов.

Ключевые слова: регион, питание, гастрономия, гастрономический туризм, пищевая и напитковая промышленность.

KIRISH

Bugungi kunda jismoniy ehtiyojlardan biri hisoblangan ovqatlanish turizm sohasi va oziq-ovqat hamda ichimliklar sanoati bilan chambarchas bog'liq holda rivojlanmoqda. Bu esa, odamlarning bo'sh vaqt mashg'ulotlari sifatida tashqarida ovqatlanishga bo'lgan ehtiyoji ortib borayotganini ko'rsatadi va yangi xizmat ko'rsatish tarmog'ining shakllanishiga sabab bo'lmoqda. Turizm – jamiyatlar rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydigan va xizmat ko'rsatuvchilar uchun asosiy daromad manbai bo'lgan sohadir, chunki odamlar sayohat davomida o'z ehtiyojlarini qondirish maqsadida sarf-xarajatlar qiladi.

Odamlarning talab va ehtiyojlari ortgani sayin, ko'proq tovar va xizmatlar ishlab chiqarish va taklif etish zarurati yuzaga keladi. Bu holat esa o'z navbatida ishlab chiqarish hajmining oshishiga, investitsiyalarning ko'payishiga va jamiyat daromadlarining ortishiga xizmat qiladi. Turizm xalqlar va millatlarning o'zaro aloqalarini mustahkamlovchi, madaniyat, meros, iqtisodiyot va atrof-muhit kabi omillarni birlashtiruvchi ko'p qirrali fenomen sifatida namoyon bo'ladi. Shu bois, uning rivojlanishini muvofiqlashtirish va tizimli nazorat ostida olib borish muhim vazifa hisoblanadi.

Shu bilan birga, turistlar ma'lum bir hududga yangi madaniy tajriba orttirish yoki o'sha joyga xos bo'lgan mahalliy taomlarni tatib ko'rish istagida tashrif buyurishadi. Bu holat, o'z navbatida, mahalliy taomlarni iste'mol qilish, ularning tayyorlanish jarayonini kuzatish va faqat shu hududga xos bo'lgan xomashyodan tayyorlangan taomlarni sinab ko'rishga bo'lgan qiziqishni oshirmoqda. Bunday tajribalar, mintaqaning resurslaridan barqaror foydalanish imkoniyatini kengaytiradi va oziq-ovqat madaniyati yetakchi bo'lgan hududlarda muqobil turizm obyektlarining shakllanishiga turtki beradi [1].

Gastronomiya bugungi kunda sayyohlarni ma'lum yo'nalishlarni tanlashga undovchi hal qiluvchi omillardan biri sifatida qaralmoqda. Gastronomik turizm esa nafaqat an'anaviy “quyosh va dengiz” yo'nalishlariga muqobil sifatida, balki ushbu yo'nalishlarni to'ldiruvchi samarali faoliyat sifatida ham rivojlanmoqda [2].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Gastronomik turizm xalqaro adabiyotlarda iqtisodiy rivojlanish, madaniy almashinuv va barqaror taraqqiyotga ta'sir ko'rsatuvchi ko'p qirrali hodisa sifatida o'rganilmoqda. Asosiy xorijiy tadqiqotlar gastronomik turizmning iqtisodiy o'sishdagi roli, hududlar rivoji va zamonaviy tendensiyalar doirasida olib borilgan. Bu boradagi ilmiy ishlar gastronomik turizmning madaniy, iqtisodiy va boshqaruv jihatlarini qamrab oladi.

Masalan, xorijiy tadqiqotchilar M. Foley va R. Driskoll o'z ishlarida gastronomik turizmni oshxonani bilishga asoslangan madaniy amaliyot, ijtimoiy o'zaro ta'sir va merosni saqlovchi vosita sifatida talqin etadilar. Ularning fikricha, mahalliy taomlarni tayyorlash va tatib ko'rish jarayonlariga sayyohlarni jalb etish orqali an'anaviy madaniyatni asrash mumkin [3].

Shuningdek, Hall va Sharples (2003-yil) tadqiqotlarida gastronomik turizm o'ziga xos kulinariya an'analari mavjud bo'lgan hududlarda iqtisodiy o'sishni rag'batlantiruvchi muhim omil sifatida qaraladi. Mualliflar ta'kidlaganidek, ushbu turizm turi sayyohlar sonining oshishiga, ularning mintaqada qolish muddatining uzayishiga va ko'rsatiladigan xizmatlarga bo'lgan xarajatlarning ko'payishiga olib keladi [4].

Getz va Brown (2006-yil) esa vino turizmni gastronomik turizmning kichik bir bo'laki sifatida o'rgangan. Ularning fikricha, Italiya va Fransiyadagi vino yo'nalishlari mahalliy iqtisodiyotga, xususan, bog'liq tarmoqlarning rivojlanishiga sezilarli darajada multiplikativ ta'sir ko'rsatadi [5].

Mahalliy olimlardan akademik K. Sh. Shoniyazov o'zining ko'plab asarlarida o'zbek xalqining moddiy madaniyati, xo'jalik tizimi va an'anaviy taomlari haqida muhim ma'lumotlarni taqdim etgan [6].

Bundan tashqari, O'zbekiston hukumati gastronomik turizmni iqtisodiy o'sish va milliy madaniyatni saqlash vositasi sifatida tan olgan. Shu asosda mamlakatning oshpazlik merosini ommalashtirishga qaratilgan strategik tashabbuslar ishlab chiqilgan va ular turizmni rivojlantirish bo'yicha milliy dasturlarga kiritilgan. Jumladan, "O'zbekiston Respublikasida 2025-yilgacha turizmni rivojlantirish strategiyasi"da turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilish zarurati, jumladan, gastronomik turizmni rivojlantirish alohida ta'kidlangan [7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada ilmiy mushohada, abstrakt-mantiqiy tahlil, qiyosiy taqqoslash, induksiya va deduksiya metodlari asosida baholash yondashuvlari qo'llanildi. Mazkur uslublar orqali gastronomik turizmning iqtisodiy va ijtimoiy ta'sir omillari aniqlanib, ilmiy-nazariy asosda tahlil qilindi. Shuningdek, mavjud rasmiy hisobotlar, xalqaro tashkilotlar statistikasi va ilg'or xorijiy tajribalarga asoslanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda turizm nafaqat iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri, balki aholining bo'sh vaqtini samarali o'tkazish vositasi sifatida ham qaralmoqda. Uning keng qamrovli multiplikativ ta'siri orqali ko'plab sohalarda – xususan, transport, xizmatlar, ishlab chiqarish va savdo sohalorida bevosita va bilvosita faollikni oshirish imkoniyati mavjud. Bu xususiyat turizmni ideal iqtisodiy rivojlanish vositasiga aylantiradi.

Jahon miqyosida turizm xizmatlari bozori jadal sur'atlarda rivojlanib borayotgani, uning nafaqat iqtisodiy taraqqiyot, balki ijtimoiy sohalarning rivojlanishiga va aholi hayot sifati darajasining oshishiga bo'lgan ta'siri ortib borayotganini ko'rsatmoqda. Jahon sayyohlik va turizm tashkiloti (UNWTO)ning ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yil boshida turizm xizmatlarining jahon yalpi ichki mahsulotidagi ulushi 2022-yilga nisbatan 22 foizga o'sib, 7,6 foizni tashkil etgan. Shuningdek, 2022-yilda turizm sohasi hisobidan yaratilgan yangi ish o'rinlari soni 7,9 foizga oshib, 2,2 millionga yetgan [8].

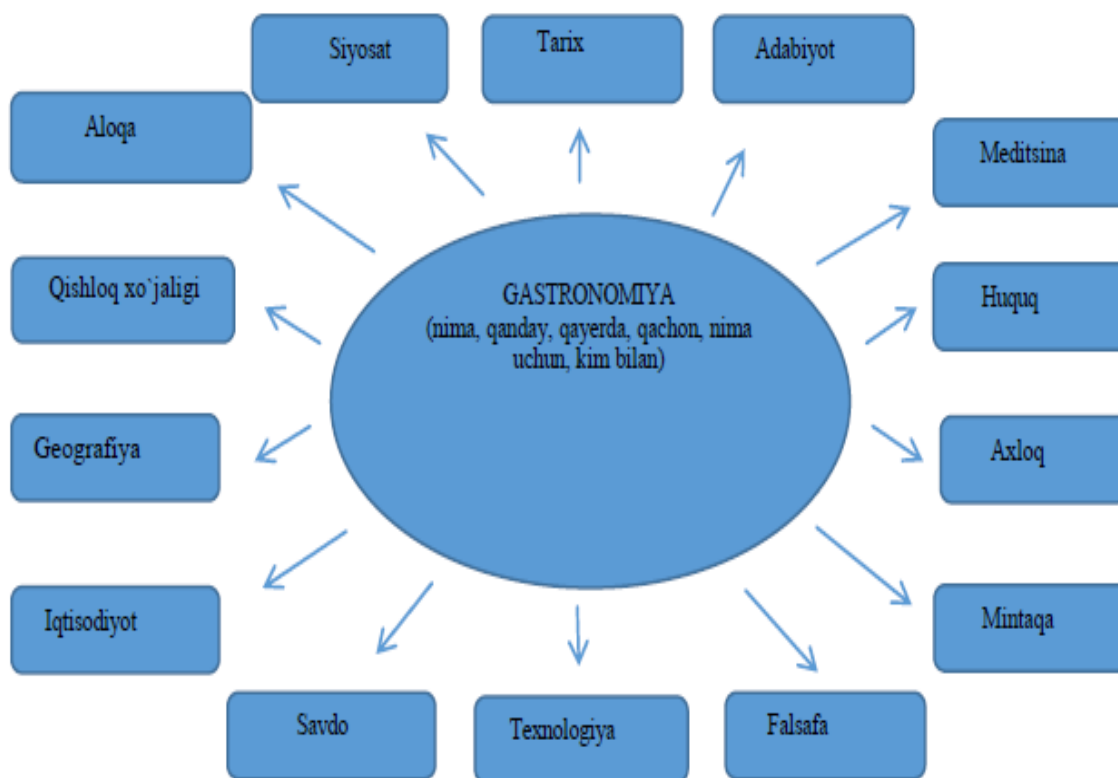
Gastronomik turizm so'nggi yillarda jahon turizm xizmatlari segmentida sifat jihatdan jadal rivojlanayotgan yo'nalishlardan biriga aylandi. U nafaqat iqtisodiy, balki madaniy va ijtimoiy-ma'naviy jihatdan ham salmoqli samara beruvchi sektor sifatida e'tirof etilmoqda. Bu holat uni milliy turizm siyosatida ustuvor yo'nalish sifatida shakllantirish zarurligini ko'rsatadi.

Bugungi kunda turistik xizmatlarni diversifikatsiya qilish, ayniqsa, gastronomik yo'nalishlarni rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlarda, maqsadli auditoriyalarga mo'ljallangan xizmatlar asosiy o'ringa ega bo'lmoqda. Gastronomik turizm – bu oziq-ovqat ishlab chiqaruvchilarga tashrif buyurish, ovqatlanish festivallarida ishtirok etish, restoran va maxsus taomlar bilan mashhur bo'lgan hududlarga tashrif buyurish, taom tayyorlanish jarayonini bevosita kuzatish, shuningdek, taniqli oshpazlar tomonidan taqdim etilgan taomlarni tatib ko'rish kabi faoliyatlarni o'z ichiga oladi [9].

"Gastronomiya" atamasi yunoncha "gaster" (oshqozon) va "nomas" (qonun, qoida) so'zlaridan tashkil topgan bo'lib, u dastlab ovqatlanish san'ati deb ta'riflangan. Biroq ko'plab zamonaviy tadqiqotlarda gastronomiya – bu faqat ovqat tayyorlash emas, balki kimyo, biologiya, tibbiyot, psixologiya, tarix, adabiyot, musiqa, qishloq xo'jaligi, oziq-ovqat gigiyenasi, oziq-ovqat texnologiyasi, san'at va falsafa kabi ko'plab fanlar bilan o'zaro bog'liq bo'lgan ko'p tarmoqli ilmiy yo'nalish sifatida qaralmoqda (1-rasm).

Mavzu ovqat iste'moli va ichimlik madaniyatiga oid bo'lganligi sababli, ushbu yo'nalish quyidagi sohalarni ham qamrab oladi: ta'mni fiziologik jihatdan his qilish, oziq-ovqatning inson organizmiga ta'siri, mahsulot tanlash mezonlari, sifatni belgilovchi fizik-kimyoviy tahlillar, shuningdek, mahsulotlarni ishlab chiqarishda gigiyena va sanitariya talablariga rioya qilish kabi masalalar.

1-rasm. Gastronomiya fani uchun multidissiplinar model [11]

Gastronomiyaning maqsadi inson salomatligini iloji boricha eng yaxshi ovqatlanish bilan saqlash, hayotdan, ovqatlanishdan zavqlanishni ta'minlash hamda oziq-ovqat va ichimliklarning gigiyenik muhitda ishlab chiqarilishi va zavqqa javob beradigan tarzda iste'mol qilish uchun tayyorlanishi ham gastronomiyaning o'rganish mavzulari qatoriga kiradi.

Gastronomik turizmni rivojlantirishning muhim nuqtasi hudud aholisining o'sha hududga tegishli mahalliy mahsulotlarni himoya qilishidir. Gastronomik turizm aksiyadorlarining ba'zilar individual mehmonxonalar, restoranlar, turoperatorlar, yoki individual sayyohlar va mahalliy korxonalar. Gastronomiya turizmi qiziqish turizmi bo'lishidan tashqari, hududning mahalliy taomlari tufayli mezbun hududlarning madaniy xususiyatlarini o'rganish orqali gastronomiya turizmi bir vaqtning o'zida madaniyat turizmi hamdir.

Mintaqaning taomlari va oziq-ovqat madaniyati bilan tanishtirish uchun tashkil etilgan gastronomik sayohatlar sayyohlarning mintaqada olishi mumkin bo'lgan tajribasini tanlashda muhim rol o'ynaydi. Bunday mintaqalardan ba'zilar vino turizmi ko'proq rivojlangan Fransiya, Avstraliya, Janubiy Afrika, Italiya, Amerika, Angliya va boshqalarni keltirish mumkin. Misol uchun Kanada pivo turizmi bilan, Italiya esa makaron va pita kabi taomlar bilan mashhur hisoblanadi. Qolaversa, hammasi bu joylar Italiyadagi Toskana viloyati, Kaliforniyadagi Napa vodiysi, AQSH, Janubiy Afrika, Avstraliya, Chili va Fransiya'dagi Shampan va Burgundiya viloyatlari bilan birgalikda uzoq yillar davomida gastronomiya yo'nalishlari sifatida tanilgan. Turkiyaga kelsak, u odatda kabob va doner kabob (go'shtdan tayyorlangan maxsus taomlar) bilan mashhur [12].

Jumladan, O'zbekiston Respublikasi ham o'zining betakror milliy taomlari, mehmondo'stlik an'analari bilan gastroturizmni rivojlantirish salohiyatiga ega. O'zbekistonning milliy taomlari, xususan, palov, shashlik, somsa, norin va mastava kabi an'anaviy ovqatlar nafaqat mahalliy aholi, balki xorijlik sayyohlar uchun ham katta qiziqish uyg'otadi. Sayyohlar bu taomlarni tatib ko'rish bilan cheklanmay, ularning tayyorlanish jarayonida bevosita ishtirok etish, milliy oshpazlik sir asrorlari bilan tanishish imkoniyatiga ham ega bo'lishmoqda. Natijada gastronomik tajriba sayyohlar uchun unutilmas taassurotlar yaratadi. Umuman olganda, O'zbekistonda turizm va gastronomiyaning o'zaro uyg'un rivojlanishi nafaqat sayyohlar tajribasini boyitadi, balki mamlakat iqtisodiy

taraqqiyoti va xalqaro imidjining mustahkamlanishiga ham ulkan hissa qo'shadi. Shu bois, gastronomik turizmni rivojlantirish O'zbekistonning global sayyohlik markazi sifatida o'z o'rnini mustahkamlashida muhim strategik yo'nalishlardan biridir.

Shu bilan birga gastronomik turizm destinatsiyani rivojlantirish va marketingning ajralmas hamda aks ettiruvchi qismi ekanligi hisobga olinsa, destinatsiyaga tashrif buyuruvchi turistlar mintaqa madaniyatiga har tomonlama kiritilishi lozim. Belgilangan joyda amalga oshirilishi mumkin bo'lgan gastronomik turizm faoliyati bevosita va bilvosita bandlik va moliyaviy daromadni ta'minlaydi.

Gastronomik turizm juda muhim hisoblanadi, chunki u sayyohlarning sayohatini juda noyob qilishi, manzilning porlashiga va boshqalar orasida yaxshi obro' qozonishiga yordam berishi, shuningdek, oziq-ovqat va ichimliklarni iste'mol qilish ramziy ma'nolarga ega bo'lishi mumkinligini ko'rsatishi mumkin. Bundan tashqari, u shunchaki fiziologik ehtiyojdir [13]. Shu nuqtai nazardan, gastronomik turizm sayyohlar maqomining muhim ko'rsatkichi bo'lib, ular nima, qayerda, qachon va kim bilan ovqatlanishiga bog'liq. Tadqiqotlar juda ehtiyotkorlik bilan bajarilishi kerak, bu turdagi tafsilotlarga alohida e'tibor berish kerak, chunki ular marketing faoliyati nuqtai nazaridan katta ahamiyatga ega.

Destinatsiyalarni rivojlantirish, marketing va texnik xizmat ko'rsatish uchun noyob geografik, madaniy va iqlim omillaridan foydalangan holda mintaqaviy oshxonalarining boyligini himoya qilish uchun ko'plab ehtiyot chorolari ko'rilishi kuzatilmoqda. Bundan tashqari, gastronomiya tadbirlari (masalan, gastronomiya festivallari, kurslari, muzeylar va boshqalar) hududning gastronomik qadriyatlarini himoya qilish uchun o'tkaziladigan tadbirlar destinatsiyalar marketingida muhim rol o'ynaydi. Natijada, gastronomik identifikatsiyani muvaffaqiyatli o'rganish sayyohlik sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Mintaqadagi aholi soni va tashriflarning har mavsumda amalga oshirilishiga imkon beradi, shu bilan birga madaniy merosni saqlab qoladi va iqtisodiy hamda ijtimoiy-madaniy rivojlanishga ko'maklashadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Umumiy xulosa qilib aytganda, oziq-ovqat va ichimliklar bilan turizm o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni yo'lga qo'yish orqali mintaqaviy rivojlanishni qo'llab-quvvatlovchi, mahalliy madaniy o'ziga xoslik va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlovchi gastronomik turizmni faol rivojlantirish va saqlab qolish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yo'nalish, shuningdek, tarixiy va madaniy merosni asrab-avaylash, uni kelgusi avlodlarga yetkazish va abadiylashtirishga xizmat qiladi.

Gastronomik turizmning rivoji infratuzilmaga sezilarli darajada sarmoya kiritishni talab qiladi. Bunga restoranlar, qishloq xo'jaligi uylari, mahalliy ishlab chiqaruvchilar, shuningdek, madaniy meros obyektlari kiradi. Ushbu sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlashda davlat grantlari, xususiy investitsiyalar hamda davlat-xususiy sheriklik mexanizmlari muhim o'rin tutadi. Gastronomik turizm ayni vaqtda qishloq hududlarida yangi ish o'rinlari yaratadi, xizmat ko'rsatish va agrosanoat tarmoqlarini faollashtiradi, turistlarni jalb qiladi, mahalliy ishlab chiqaruvchilar uchun yangi bozorlar ochadi. Bu esa o'z navbatida aholining daromadlarini oshiradi hamda hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutni kamaytirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, O'zbekistonda oziq-ovqat va oshxona turizmi bo'yicha ayrim tadqiqotlar mavjud bo'lsa-da, gastronomik turizm mavzusiga oid ilmiy izlanishlar hanzugacha cheklangan. Shu sababli, ushbu sohani kengaytirish va ilmiy asoslash maqsadida quyidagi takliflar ilgari suriladi:

Birinchidan, O'zbekistonda gastronomiya va gastronomik turizm bo'yicha ilmiy tadqiqotlar, o'rganishlar va amaliy loyihalarni umummilliy va xalqaro darajada amalga oshirish zarur.

Ikkinchidan, mamlakatimizda gastronomiya yo'nalishlarini keng ommaga yetkazish uchun milliy va xalqaro ko'rsatuvlarni tashkil etish va takomillashtirish lozim.

Uchinchidan, xorijiy va mahalliy sayyohlarni xabardor qilish, ularning e'tiborini jalb etish va gastronomik turizmni targ'ib qilish maqsadida seminar va taqdimotlar tashkil qilish hamda o'tkazish zarur.

To'rtinchidan, sayyohlar uchun milliy va xalqaro taomlarni tanishtirish, gastronomik an'analarni ommalashtirish uchun gastronomiya festivallarini tashkil etish va ularning sifatini oshirish muhimdir.

Ushbu barcha tadbirlarni samarali amalga oshirish uchun O'zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi rahbarligida, viloyat madaniyat va turizm boshqarmalari, oliy ta'lim muassasalarining turizm bo'limlari, turizm korxonalarini hamda fuqarolik jamiyatining assotsiatsiyalari bilan hamkorlikda tizimli faoliyat olib borish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Yuncu, H.R. (2010). Sürdürülebilir turizm açısından gastronomi turizmi ve Perşembe Yaylası, Congress of Aybastı-Kabataş 11, Ankara.
2. Shenoy, S. (2005). Food Tourism and The Culinary Tourist. A Thesis Presented to the Graduate School of Clemson University, USA. Sparks, B. (2007). Planning a wine tourism vacation? Factors that help to predict tourist behavioral intentions. *Tourism Management*, 28(5), 1180–1192.

3. Sormaz, Ü., Akmeşe, H., Güneş, E., Aras, S. (2016). Gastronomy in tourism. *Procedia Economics and Finance*, 39, 725–730.
4. Hall, M.C., Sharples, L., Mitchell, R., Macionis, N., Cambourne, B. (2003). *Food Tourism Around the World: Development, Management and Markets*. Butterworth-Heinemann: Elsevier.
5. Getz, D., Brown, G. (2006). Critical success factors for wine tourism regions: A demand analysis. *Tourism Management*, 27(1), 146–158.
6. Matkarimova, M.S. (2024). Xorazm an'anaviy taomlari va tanovvul madaniyati. Monografiya. Toshkent, 31-bet.
7. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 25-apreldagi 255-sonli qarori.
8. Sultanov, B.A. (2024). O'zbekistonda gastronomik turizmni rivojlantirish masalalari. Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. Samarqand, 5-bet.
9. Hall, M., Mitchell, R. (2005). Gastronomic tourism: Comparing food and wine tourism experiences. In: Novelli, M. (Ed.), *Niche Tourism: Contemporary Issues, Trends and Cases* (pp. 89–100).
10. Altinel, H. (2014). Menü Yönetimi ve Menü Planlama. Detay Publishing, Ankara.
11. Zahari, M.S.M., Jalis, M.H., Zulfifly, M.I., Rodzi, S.M., Othman, Z. (2009). Gastronomy: An opportunity for Malaysian culinary educators. *International Education Studies*, 2(2), 66–71.
12. Sanlier, N. (2005). Yerli ve yabancı turistlerin Türk mutfağı hakkındaki görüşleri. *Gazi University, Journal of Gazi Faculty of Education*, 25(1), 213–227.
13. Çalışkan, O. (2013). Destinasyon rekabetçiliği ve seyahat motivasyonu bakımından gastronomik kimlik. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(2), 39–51.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
